

Legislativa v ochraně ovzduší

Ochrana ovzduší
2017/2018

Úvod

- Do roku 2012 – zákon č. 86/2002Sb. o ochraně ovzduší a navazující právní předpisy
- Od 1.9. 2012 – zákon č. 201/2012 Sb. o ochraně ovzduší
- Navazující právní předpisy
  - Vyhláška MŽP č. 415 o přípustné úrovni znečištění a jejím zjištění a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší
  - Vyhláška MŽP č. 330 o způsobu posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění, rozsahu informování veřejnosti o úrovni znečištění a při smogových situacích

Legislativa

K zásadním změnám v legislativě v ochraně ovzduší došlo v roce 2012, kdy s účinností od 1. září 2012 vstoupil v platnost zákon č. 201/2012 Sb. o ochraně ovzduší [1]. Tímto zákonem **byl zrušen předcházející zákon č. 86/2002 Sb., jeho novely i navazující právní předpisy.**

V roce 2012 byly k zákonu vydány i dva stěžejní navazující prováděcí předpisy, zabývající se imisní (Vyhl. č. 330/2012 Sb.) [2] a emisní problematikou (Vyhl. č. 415/2012 Sb.) [3].

Kromě vyhlášek [2] a [3] soubor právních předpisů v ochraně ovzduší tvoří i další prováděcí předpisy, vydané v roce 2012 a 2013. Některé z nich byly již novelizovány:

- Vyhláška č. 312/2012 Sb., o stanovení požadavků na kvalitu paliv, používaných pro vnitrozemská a námořní plavidla z hlediska ochrany ovzduší. Účinnost od 1. října 2012. Novela č. 154/2014 Sb.
- Vyhláška č. 330/2012 Sb., o způsobu posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění, rozsahu informování veřejnosti o úrovni znečištění a při smogových situacích (tzv. imisní vyhláška). Účinnost od 15. října 2012 [2].
- Nařízení vlády č. 351/2012 Sb., o kritériích udržitelnosti biopaliv. Účinnost od 1. listopadu 2012.
- Vyhláška č. 415/2012 Sb., o přípustné úrovni znečišťování a jejím zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší [3]. Účinnost od 1. prosince 2012. Byla novelizována a to vyhláškou č. 155/2014 Sb. a č. 406/2015 Sb.
- Nařízení vlády č. 56/2013 Sb., o stanovení pravidel pro zařazení silničních motorových vozidel do emisních kategorií a o emisních plaketách. Účinnost od 23.3.2013.

I vlastní zákon o ochraně ovzduší již byl novelizován a to to zákonem č. 64/2014 Sb. a zákonem č. 87/2014 Sb. K další změně zákona došlo i v souvislosti s přijetím zákona č. 382/2015 Sb., kterým se mění zákon o spotřebních daních. V zákoně o ochraně ovzduší se tato novela dotýká problematiky biopaliv (§ 19).

Základní pojmy

- Ochrana ovzduší – soubor technických opatření (technologických, surovinových, omezujících, územně technických a zajišťujících rozptyl) a administrativních opatření (legislativních, správních, organizačních, koncepčních, kontrolních, ekonomických), která směřují přímo nebo nepřímo ke zmírnění růstu, zastavení a snížení úrovně znečištění ovzduší s postupujícím rozvojem průmyslu, automobilismu a jiných jevů ovlivňujících znečištění

Základní pojmy

- § 1 – definice ochrany ovzduší dle zákona o ochraně ovzduší

Předcházení znečišťování ovzduší a snižování úrovně znečišťování tak, aby byla omezena rizika pro lidské zdraví způsobené znečištěním ovzduší, snížení zátěže životního prostředí látkami vnášenými do ovzduší a poškozujícími ekosystémy a vytvoření předpokladů pro regeneraci složek ŽP poškozených v důsledku znečištění ovzduší.

Základní pojmy

Zákon upravuje:

- přípustné úrovně znečištění a znečišťování
- způsob posuzování přípustné úrovně znečištění a znečišťování a jejich vyhodnocení
- nástroje ke snižování znečištění a znečišťování ovzduší
- práva a povinnosti osob a působnost orgánů veřejné správy při ochraně ovzduší
- práva a povinnosti dodavatelů pohonných hmot a působnost orgánů veřejné správy při sledování a snižování emisí skleníkových plynů z pohonných hmot v dopravě

Základní pojmy

§ 2

- Ovzduší
- Znečišťující látka
- Znečišťování (emise)
- Znečištění ovzduší
- Stacionární zdroj
- Mobilní zdroj
- Spalovací stacionární zdroj
- Emisní limit
- Emisní strop
- Imisní limit

• • •

Přípustná úroveň znečištění

§ 3

- Stanovena imisními limity a přípustnou četností jejich překročení (příloha č. 1)
- IL pro ochranu zdraví lidí
- IL pro ochranu ekosystémů a vegetace
- IL pro celkový obsah ZL v částicích PM10 pro ochranu zdraví lidí
- IL pro troposférický ozón

IL pro ochranu zdraví lidí

Znečišťující látka	Doba průměrování	Imisní limit	Maximální počet překročení
Oxid siřičitý SO ₂	1 hodina	350 µg/m ³	24
Oxid siřičitý SO ₂	24 hodin	125 µg/m ³	3
Oxid dusičitý NO ₂	1 hodina	200 µg/m ³	18
Oxid dusičitý NO ₂	1 kalendářní rok	40 µg/m ³	0
Oxid uhelnatý CO	max. denní 8hod. průměr	10 mg/m ³	0
Benzen	1 kalendářní rok	5 µg/m ³	0
Částice PM ₁₀	24 hodin	50 µg/m ³	35
Částice PM ₁₀	1 kalendářní rok	40 µg/m ³	0
Částice PM _{2,5}	1 kalendářní rok	25 µg/m ³	0
Olovo	1 kalendářní rok	0,5 µg/m ³	0

IL pro ochranu ekosystémů a vegetace

Znečišťující látka	Doba průměrování	Imisní limit
Oxid siřičitý SO ₂	Kalendářní rok a zimní období (1. října – 31. března)	20 μg/m ³
Oxidy dusíku NO _x	1 kalendářní rok	30 μg/m ³

IL pro celkový obsah ZL v částicích PM10 pro ochranu zdraví lidí

Znečišťující látka	Doba průměrování	Imisní limit
Arsen As	1 kalendářní rok	6 ng/m ³
Kadmium Cd	1 kalendářní rok	5 ng/m ³
Nikl Ni	1 kalendářní rok	20 ng/m ³
Benzo(a)pyren B(a)P	1 kalendářní rok	1 ng/m ³

IL pro troposférický ozón

Doba průměrování	Imisní limit	Maximální počet překročení	Časová platnost
Max. denní 8-hod. průměr	120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	25	Průměr za 3 kal. roky
Max. denní 8-hod. průměr	120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	0	Kalendářní rok

Přípustná úroveň znečišťování

§ 4

- Stanovena emisními limity, emisními stropy, technickými podmínkami provozu, přípustnou tmavostí kouře
- EL musí být dodrženy na každém komínovém průduchu nebo výduchu do ovzduší
- Obecné EL pro ZL a jejich skupiny
- Specifické EL pro stacionární zdroj
- Pokud je pro stacionární zdroj stanoven specifický EL, nevztahuje se na něj obecný EL
- Emisní stropy se stanovují pro stacionární zdroj, skupinu stacionárních nebo mobilních zdrojů, provozovnu nebo vymezené území

Přípustná úroveň znečišťování

§ 4

- Technické podmínky provozu doplňují EL s výjimkou spalovacích stacionárních zdrojů o celkovém jm. tepelném příkonu 50 MW a vyšším. Jsou uvedeny v přílohách k Vyhlášce č.415
- Specifické emisní limity jsou uvedeny v přílohách k Vyhlášce č.415
- Pro účely stanovení celkového jmenovitého tepelného příkonu spalovacích stacionárních zdrojů se jmenovité tep. příkony sčítají, jestliže jsou umístěné ve stejné provozovně a mohlo by docházet ke znečišťování společným výduchem nebo komínem

Přípustná úroveň znečišťování

- Vyjádření emisních limitů – nutno definovat stavové a vztažné podmínky plynu

celkový přepočít skutečné koncentrace na referenční podmínky

$$C_{s,N}^R = C \frac{p_N}{p} \frac{T}{T_N} \frac{100}{100 - W} \frac{21 - \omega_{O_2}^R}{21 - \omega_{O_2}}$$

Pojmy měrná výrobní emise, emisní faktor

- Měrná výrobní emise – poměr hmotnosti emitované ZL k hmotnosti produkce nebo spotřeby paliva
- Emisní faktor – střední měrná výrobní emise pro určitou skupinu zdrojů
- Měrná územní emise – poměr roční emise ze zdrojů vztažený na jednotku území
- Měrná emise na obyvatele – poměr roční emise ze zdrojů na území vztažený na počet obyvatel žijících na daném území

Vyjmenované stacionární zdroje

Příloha č. 2

1. Energetika a spalování paliv
2. Tepelné zpracování odpadu, nakládání s odpady a odpadními vodami
3. Energetika ostatní
4. Výroba a zpracování kovů a plastů
5. Zpracování nerostných surovin
6. Chemický průmysl
7. Potravinářský, dřevozpracující a ostatní průmysl
8. Chovy hospodářských zvířat
9. Použití organických rozpouštědel
10. Nakládání s benzinem
11. Ostatní zdroje

Vyjmenované stacionární zdroje

- Spalovací zdroje – ve skupině 1. Energetika
- 1.1 Spalování v kotlích o celkovém jmenovitém příkonu od 0,3 MW do 5 MW
- Spalování paliv v kotlích o celkovém jmenovitém příkonu nad 5 MW
- ...
- Příloha č. 10 – emisní požadavky pro spalovací zdroje o tepelném příkonu 300 kW a nižším, určené pro připojení na teplovodní soustavu ústředního vytápění

Posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění

§ 5

- MŽP zajišťuje posuzování úrovně znečištění a porovnání výsledné úrovně znečištění s IL
- Provádí se na území, které tvoří zónu a aglomeraci (Příloha č.3)

aglomerace Praha

aglomerace Brno

aglomerace Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek

zóna Střední Čechy

zóna Jihozápad

zóna Severozápad

zóna Severovýchod

zóna Jihovýchod

zóna Střední Morava

zóna Moravskoslezsko

Posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění

- Provádí MŽP
- Stacionárním měřením
- Výpočtem
- Kombinací měření a výpočtu
- Státní síť imisního monitoringu

Posuzování a vyhodnocení úrovně znečišťování

§ 6

- Zajišťuje provozovatel zdroje
  - u ZL, pro kterou má stanoven specifický EL nebo emisní strop, nebo u ZL, pro kterou je v prováděcím předpise stanovena pouze technická podmínka
  - u stacionárního zdroje a ZL uvedených v Příloze 4
    - část A – Jednorázové měření emisí ZL, pro které nejsou stanoveny specifické emisní limity
    - část B – Kontinuální měření emisí
- Měřením
- Výpočtem

Informační systém kvality ovzduší

§ 7

- Výsledky posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění vede MŽP
- Součástí je registr emisí a stacionárních zdrojů
- Emisní inventura
- Emisní projekce

Nástroje ke snižování úrovně znečištění a znečišťování

§ 8

- Národní program snižování emisí ČR

§ 9

- Programy zlepšování kvality ovzduší

§ 10

- Smogová situace
  - stav mimořádného znečištění ovzduší, kdy úroveň znečištění oxidem siřičitým, oxidem dusičitým, částicemi PM10 nebo troposférickým ozónem překročí některou z prahových hodnot uvedených v příloze č. 6

Stanoviska, závazná stanoviska a rozhodnutí orgánu ochrany ovzduší

§ 11, § 12

- Vydává
  - MŽP
  - krajský úřad
  - obecní úřad

Změna a zánik povolení provozu

§ 13

Nízkoemisní zóny

§ 14

- Ve zvláště chráněných územích, lázeňských místech nebo pokud došlo k překročení IL, může obec na svém území nebo části stanovit vyhláškou zónu s omezením provozu silničních vozidel (nízkoemisní zóna)
- Vymezení území a emisních kategorií vozidel s povolením vjezdu
- Zvláštní podmínky provozu zóny v případě vzniku smogové situace

Poplatek za znečišťování

§ 15

- Poplatníkem je provozovatel stacionárního zdroje uvedeného v příloze č. 2
- Předmětem poplatku jsou látky vypouštěné stacionárním zdrojem, pro které má provozovatel povinnost zjišťovat úroveň znečišťování
- Od poplatku se osvobozují ty ZL, u kterých je celková výše poplatku za zpoplatněné období menší než 50 000 Kč
- Poplatek = základ poplatku (t/rok) * sazba (Kč/t)
- Přiznání za kalendářní rok – do 31.3. násl. roku
- Přiznání nemusí provozovatel podávat, pokud $\Sigma < 5\ 000$ Kč

Povinnosti osob

§ 16

- Osoba uvádějící na trh v ČR paliva smí na trh uvést pouze paliva, která splňují požadavky na kvalitu paliv
- Osoba uvádějící na trh v ČR spalovací stacionární zdroj o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším, který slouží jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění, je povinna se prokázat certifikátem podle zákona č. 22/1997 o technických požadavcích na výrobky..., že zdroj splňuje emisní požadavky podle přílohy č. 10
- V otevřeném ohništi lze spalovat jen suché rostlinné materiály neznečištěné chemickými látkami
- Obec může stanovit podmínky nebo zakázat spalování suchého rostlinného materiálu v otevřeném ohništi
- Povinnost využít pro vytápění teplo ze soustavy zásobování tepelnou energií

Povinnosti provozovatele stacionárního zdroje

§ 17

- Provozovatel stacionárního zdroje je povinen
- Uvádět do provozu a provozovat stacionární zdroj v souladu s podmínkami pro provoz stanovenými zákonem, jeho prováděcími předpisy a výrobcem
- Dodržovat emisní limity, emisní stropy, technické podmínky provozu a přípustnou tmavost kouře
- Spalovat pouze paliva, která splňují požadavky na kvalitu paliv a jsou určeny výrobcem nebo uvedené v povolení k provozu
- Předkládat příslušnému orgánu ochrany ovzduší na vyžádání informace o provozu a emisích, včetně údajů o vnášení skleníkových plynů

Povinnosti provozovatele stacionárního zdroje

§ 17

- Umožnit přístup ke stacionárnímu zdroji za účelem kontroly dodržování povinností dle tohoto zákona
- Provozovat spalovací stacionární zdroj na pevná paliva o jmenovitém tepelném příkonu od 10 do 300 kW, který slouží jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění, v souladu s minimálními požadavky uvedenými v příloze č. 11
- Provádět jednou za dva kalendářní roky kontrolu technického stavu a provozu spalovacího stacionárního zdroje na pevná paliva o jmenovitém tepelném příkonu od 10 do 300 kW, který slouží jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění, a předkládat na vyžádání doklad o provedení této kontroly vystavený odborně způsobilou osobou

Povinnosti provozovatele stacionárního zdroje

§ 17

- Provozovat stacionární zdroj na základě a v souladu s povolením provozu
- Zjišťovat úroveň znečištění
- Vést provozní evidenci o stálých a proměnných údajích o stacionárním zdroji a každoročně ohlašovat údaje souhrnné provozní evidence
- Odvádět ZL do ovzduší komínem nebo výduchem, pokud v povolení k provozu není uvedeno jinak

...

§ 18

- Povinnosti osob nakládajících s vybranými barvami, laky a výrobky pro opravy nátěru silničních vozidel

§ 19

- Povinnost zajištění minimálního obsahu biopaliv

§ 20

- Povinnost snižování emisí skleníkových plynů z pohonných hmot

§ 21

- Kritéria udržitelnosti biopaliv

§ 22 - 26

- Opatření k nápravě a správní delikty

§ 27 - 36

- Výkon státní správy a činnosti na podporu státní správy

§ 37 - 39

- Přechodné režimy pro spalovací stacionární zdroje

§ 40 - 43

- Společná, přechodná a zrušovací ustanovení

§ 44

- Účinnost